

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0620267 Källslätten

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Karta över naturtyper hittas efter sökning av område, gå till fliken Kartskikt, avmarkera allt och under Naturtypskarteringar lägg till Natura naturtypskartan (NNK) och välj Naturtyper (ytor, linje, punkter.)

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0620267 Källslätten

Kommun: Falun

Områdets totala areal: 9 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-10-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-31

Markägarförhållanden:

Bergvik skog AB

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2000-07-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6270 - Silikatgräsmarker

6510 - Slätterängar i låglandet

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

I natura 2000-området Källslätten är de prioriterade bevarandevärdena de hävdade gräsmarkerna med dess särpräglade flora. Slätterängsdelarna har högst bevarandevärde, särskilt de partier där fältgentianan växer samt de centrala delarna som varit öppna under längst tid och som är rika på ängssvampar.

Motivering:

Områdets främsta värden är knutna till gräsmarkerna som hävdats genom bete och slätter under lång tid.

Prioriterade åtgärder:

Det viktigaste är att hävden upprätthålls genom tillräcklig bete och slåtter samt att gran- och sluppsslag hålls efter. Källslättenföreningen testar en del skötselåtgärder och det bör finnas utrymme för åtgärder som hamling och ytterligare röjningar. Historiska brukningsformer av gamla åkrar kan användas om det görs med försiktighet och efter samråd.

Beskrivning av området

Källslätten är beläget ca en mil nordväst om Falun. Redan när Linné 1734 färdades nedanför berget var Källslätten så anslående att han särskilt noterade dess "extraordinära prospekt". Idag möts besökaren av öppna lindor, odlingsrösen, gårdsgårdar, björkhagar och hackslog. Nedtill i backen ligger äppelträdgården och brunnen i skuggan av en jättelönn. Här finner man också en jordkällare och en några lador, rester av den forna gårdsbebyggelsen. (Bratt & Ljung 1993)

Områdets historik

Området omnämns redan i en tiondelängd från 1569, vid denna tid som ett täktekarlhemman. Med detta avsågs en gård som brukades av gruvarbetare vilka erhållit bergfrälse. På 1640-talet anlades sannolikt den ståtliga trädgården och lönnen planterades. Sekler av självhushåll medförde därefter inga stora förändringar i markutnyttjandet förrän året 1954. Då såldes gården till Bergslaget varvid husen revs och lindorna granplanterades. Fältbiologerna åtog sig skötseln av marken 1966, röjde åkrarna från gran och iscensatte årlig slåtter. Efter många år av god hävd ter sig området återigen mycket välskött och den oinvigde besökaren kan inte ana att en ohävsperiod föreligger. (Bratt & Ljung 1993)

Områdets naturvärden

Den öppna marken på Källslätten domineras av den forna åkermarken som idag efter ett antal års slåtter utan gödsling erhållit en förhållandevis artrik vegetation där särskilt rödven och vårbrodd framträder. (Bratt & Ljung 1993)

Den gamla ängsmarken finns kvar som kantzoner här och var i området. Det är dessa områden, samt lövbärande betesmark, som ingår i åtgärdsplanen. Här utgörs vegetationen av örtrik friskäng i de näringsrikare lägena, annars närmast av rödvenfriskäng, eller där hållar går i dagen av fårsvingeltorräng. Fältgentiana, låsbräken, darrgräs, blåsuga, pillerstarr, backnejlika och backruta tillhör de gamla hävdberoende arterna som lyckats hålla sig kvar i ängsmarken. Ett antal gamla medicinal- eller andra kulturväxter påträffas, såsom vallört, nässelsnärja m fl. (Länsstyrelsen Dalarna 2000)

Källslätten är även av högt värde för friluftslivet som en oas där man kan uppleva det gammaldags kulturlandskapet med alla dess skönhetsvärden. (Bratt & Ljung 1993)

Vad kan påverka negativt

Minskat eller upphört slåtter och bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan. . Tillskottsutfodring av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.

Utebliven eller felaktig skötsel (pga. ändrad markanvändning etc.) kan utgöra ett hot mot naturtypen, liksom igenväxning med träd och buskar samt skogsplantering i hagmarker.

Virkestransporter eller körning med andra tyngre fordon kan skada för naturtypen viktiga markförhållanden, samt leda till förändrad hydrologi.

Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis dikning och täktverksamhet kan medföra negativa effekter för de känsliga markerna

Bevarandeåtgärder

Källslättenföreningen söker jordbrukarstöd och ansvarar för skötseln. Så länge föreningen gör detta är skyddet och skötseln tryggad.

Information till markägare och brukare om markernas känslighet samt avtal genom eu-stöd om slätter och bete bör i första hand vara tillräcklig för att bibehålla området värden. Visar det sig att detta inte är tillräckligt för att upprätthålla värdena så kan Länsstyrelsen behöva planera för ytterligare åtgärder.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**6270 - Silikatgräsmarker**

Areal: 1,36 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

På en mindre yta i områdets nordöstra del ligger en glest trädbevuxen betesmark. Marken är mager, men ännu något påverkad av skugga från de träd som växer i området vilket påverkar florans negativt. Man hittar trots det bland annat blodrot, liten blåklocka, vårbrodd, kruståtel och ängsfryle (Länsstyrelsen Dalarna 2000).

Artrika, hävdpräglade gräsmarker nedanför trädgränsen på torra-friska, silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas.

Bevarandemål

Arealen silikatgräsmarker ska vara minst 1,3 hektar.

Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma. (Med ”igenväxningsvegetation” avses sådana träd, buskar (högre än 1,3m) och annan markvegetation som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag för att kunna medverka till att säkerställa förekomsten av hävdgynnade växt- och djursamhällen samt arter.)

Kärlväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter och med ett stort inslag av typiska arter.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

6510 - Slätterängar i låglandet

Areal: 6,64 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Källslätten omfattas större delen av de gamla slätter- och betesmarkerna av denna naturtyp (Länsstyrelsen Dalarna 2000). Särskilt rödven och vårbrodd är framträdande i detta område (Bratt & Ljung 1993).

Artrika, torra–friska, hävdpräglade ängar i Götaland samt under högsta kustlinjen i Svealand och Norrland. Naturtypen har utvecklats genom lång kontinuitet av slåt-terängsskötsel (och ofta även använts som betesmark på senare tid), men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas.

Bevarandemål

Arealen slätterängar i låglandet ska vara minst 6,6 hektar.

Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma. (Med ”igenväxningsvegetation” avses sådana träd, buskar (högre än 1,3m) och annan markvegetation som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag för att kunna medverka till att säkerställa förekomsten av hävdgynnade växt- och djursamhällen samt arter.)

Kärlväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter och med ett stort inslag av typiska arter.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

Dokumentation

Bratt, L och Ljung, T. 1993. Dalarnas ängar och betesmarker. Länsstyrelsen Dalarna. Rapport nr 1993:1

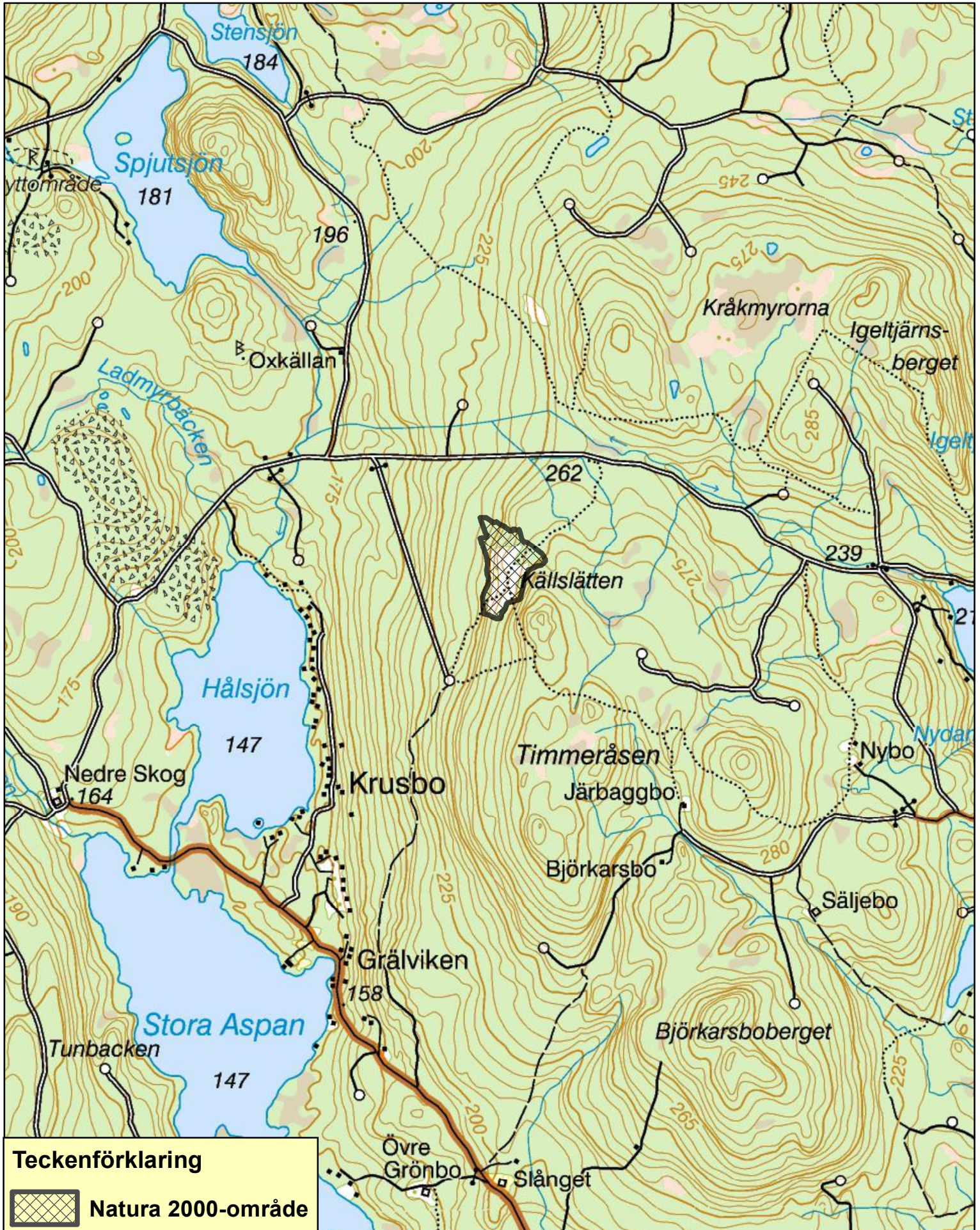
Tunabygdens Fältbiologer 1981. Källslätten.

Rynéus, T och L, Bratt. 1988. Naturvårdsprogram för Kopparbergs län. Länsstyrelsen i Kopparbergs län. Rapport nr 1988:1.

Naturvårdsverkets vägledningar för arter- och naturtyper inom Natura 2000-nätverket
Boken "Källslätten-ett kulturlandskap", utgiven av Källslättenföreningen 2007

Bilagor

Källslätten SE0620267

Teckenförklaring

 Natura 2000-område

Skala 1:24 000

0 250 500 1 000 Meters

▾ Alla naturtyper yta

- 6270 - Silikatgräsmarker
- 6510 - Slätterängar i låglandet
- 6917 - Betad skog
- 6960 - Öppen icke-natura naturtyp

